

Ku2015/02481/KL

**REMISS:
"GESTALTAD LIVSMILJÖ" SOU 2015: 88**

Byggherrarna är en intresseförening för professionella byggherrar som arbetar för att stärka och utveckla byggherrrollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar är kontinuerliga byggherrar och beställer årligen byggprojekt för mer än 100 miljarder kronor.

Remissvaret har beretts av Byggherrarnas utskott för Miljö, Teknik och Kvalitet. Byggherrarna, nedan "vi" lämnar härmed följande synpunkter på remissen.

Yttrande

Vi fokuserar i vårt remissvar på de frågor som berör oss som byggherrar, det vill säga arkitektur och stadsbyggnad och utgår ifrån det stora ansvar, för den byggda miljön, som lagstiftningen ger oss som byggherrar. Det är byggherrarna som ska se till att samhällskraven tillgodoses och att byggnaden har en väl genomförd gestaltning. Arkitektens tre mål ska tillgodoses – styrka, funktionalitet och skönhet. Det tillhör "god byggherrsed" att verka för att en byggnadsuppgift löses med ett fokus på god gestaltning och skulle välkomna en starkare arkitektroll där arkitekten medverkar genom hela projektet. En arkitektroll som förutsätter hög kompetens.

Vi anser att

- utredningens grundläggande idé att samla arkitektur, form och design i ett och samma politikområde kan leda fel. Synsättet fungerar så länge de tre behandlas som en kulturfråga. Arkitektur och byggande har emellertid en viktig näringspolitisk dimension. Skillnaderna är så stora att det behövs en särskild arkitekturpolitik.
- "Framtidsformer - Handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design" på ett framgångsrikt sätt formulerade att staten ska vara förebildlig vad gäller arkitektur, formgivning och design. Arbetssätt borde utvecklas vidare och omfatta alla offentliga institutioner.

Vi instämmer i

- vikten att åstadkomma en samsyn i samhället kring värdet av arkitektur, form och design
- vikten av att sprida kunskapen om arkitektur, form och design till fler aktörer, allt ifrån barn och unga till professionella beställare,
- vikten av att öka kunskapsutbyte och kontakter mellan de olika disciplinerna.

Kommentarer till förslagen

Vi delar utgångspunkterna för utredningen och instämmer i de övergripande målen. Kopplingen mellan de övergripande målen och förslagen kunde emellertid vara tydligare.

1. Förslag till nya nationella mål

Vi tillstyrker

- Förslagen till nya nationella mål

Kommentar

Förslagen är uppbyggda kring värdeord som är svåra att ifrågasätta. De har emellertid lagts på en sådan nivå att de är svåra att utvärdera och följa upp. Utredningen innehåller vad vi kan se ingen diskussion om hur målen ska följas upp.

Vi föreslår att de nationella målen ska kompletteras med

- utvärderingsbara målformuleringar
- ett tydligt mål att det allmänna utbildningsväsendet ska höja kunskapsnivån när det gäller gestaltungsfrågor – arkitektur, form och design
- en diskussion om hur vi genom ett folkbildningsarbete kan höja den allmänna kunskapsnivån beträffande gestaltungsfrågorna.

2. Förslag till en ny myndighet

Vi anser att

- det är olämpligt att göra om ArkDes till en myndighet. ArkDes har en viktig roll som oberoende, nationell, mötesplats när det gäller att diskutera arkitektur, form och design,
- Boverkets uppdrag bör utvidgas att även hantera arkitekturfrågorna. Sannolikt är Boverket den naturliga hemvisten för en "riksarkitekt".

Vi avstyrker

- förslaget att tillskapa en ny myndighet för gestaltad livsmiljö, och därmed också
- förslaget att lägga ner Arkdes

3. Det offentliga ska samverka för att stärka perspektivet gestaltad livsmiljö.

Vi tillstyrker

- förslaget att inrätta en riksarkitekt men anser att riksarkitekten inte bör placeras på Fastighetsverket utan på Boverket
- förslaget att staten, landstingen och kommunerna ska stötta politiken för arkitektur, form och design
- förslaget att skapa ett "wild card-system" för att ge utövare i etableringsfasen en större chans att delta i upphandlingar, tävlingar och innovationsprocesser

4. Höjd kompetens inom offentlig upphandling

Vi tillstyrker förslagen att

- öka kompetensen inom upphandling av varor och tjänster inom området arkitektur, form och design och inom innovativt samhällsbyggande, utifrån perspektivet gestaltad livsmiljö
- utveckla kvalitetspolicies för kommunerna när det gäller upphandling av arkitektur, form och design
- utveckla metodstöd och handledning för nya upphandlingsformer, som underlättar inriktningen mot kvalitet i den offentliga upphandlingen av gestaltningstjänster
- utveckla ett forum för dialog i frågor som gäller offentlig upphandling

5. Insatser för kunskap, kompetens och samverkan

Vi tillstyrker förslagen att

- staten, landstingen och kommunerna ska stötta politiken för arkitektur, form och design
- kunskapsnivån inom gestaltning och andra berörda områden ska utvecklas och stärkas
- barn och unga tidigt ska få kunskap om arkitektur, form och design
- studenter på arkitektur-, form- och designutbildningar bör få en utvidgad kunskap i andra ämnen under utbildningstiden
- rekryteringen till gestaltungsutbildningarna ska breddas

6. Förändringar av gällande lagstiftning?

Vi tillstyrker

- förslaget att regeringen bör utvidga anslaget till innovativt byggande.

Stockholm den 14 mars, 2016

Tommy Lenberg
VD

Enligt uppdrag

Per Lilliehorn
Sekreterare i MTK-utskottet